

[Bundgård.]

Men det vigtigste spørgsmål i en markedsdebat som denne må være, om et samarbejde på nordisk plan bliver en åbning ud imod den tredje verden, eller det bliver et bag høje toldmure protektionistisk Norden, der bliver resultatet. Her vil jeg gerne advare; sporene fra det, der er sket i de senere år, skræmmer. Sporene skræmmer, idet det jo har vist sig, at Danmarks eksport til udviklingslandene er gået ned fra 11 pct. tidligere til kun 9 pct. af vores eksport i 1967. Vi har allerede set, hvordan den protektionisme, der hersker i fællesmarkedets lande, har gjort, at de afrikanske lande er ved at falde over hinandens ben i et kapløb om at opnå associeringsordninger med fællesmarkedet, netop fordi man dér har beskyttet sig mod disse lande.

Jeg tror, at ordninger i stil med fællesmarkedets — som man jo har lagt sig på i det foreløbige oplæg til det nordiske — er skadelige for Danmark, er skadelige for vores muligheder for at åbne op imod den tredje verden. Spørgsmålet er, om Norden skal være et alternativ, eller det bare skal være en kopi af fællesmarkedet, og dér er det, som om det program, der er kommet fra det nordiske statsministermøde, i betænkelig grad ligner en kopi af fællesmarkedsaftalerne, det er, som om man har siddet og skrevet af, paragraf for paragraf, de aftaler man har lavet i fællesmarkedet; man har ligefrem sigtet på at opbygge en række parallelinstitutioner, der svarer nøjagtigt til dem, der eksisterer dernede. Jeg tror, det er en meget, meget farlig ting at gøre, både fordi man indstiller hele det nordiske erhvervsliv på, at vi bør ind i fællesmarkedet, og en skønne dag kan det måske ikke lade sig gøre alligevel, og fordi man bygger det hele op på med minutters varsel at kunne skifte om, og til sidst er sporet lagt så fast, at man er tvunget til at skifte om.

Det allerværste ved de forslag, der ligger, tror jeg, er, at man ligefrem har kopieret de tanker, som man i fællesmarkedet bygger på i landbrugsordningerne; det er nøjagtig den samme subsidiepolitik, man tilstræber i Norden efter det forslag, der ligger. Jeg tror, det er det allerværste, man overhovedet kunne give sig til at kopiere fra fællesmarkedsområdet. Jeg står da på det standpunkt, at jeg tror ikke der ville ske

det fjerneste ved, at vi for at komme ind i et nært nordisk økonomisk samarbejde fra vores side solgte en lille smule af vores landbrug for at imødekomme de norske ønsker f. eks. Jeg kan ikke se, der sker noget synderligt ved det; jeg tror ikke, det ændrer synderligt ved de vanskeligheder, dansk landbrug er inde i alligevel. Hvorfor så ikke give de indrømmelser, som man åbenbart lægger så stor vægt på fra den side?

Men endnu værre end det med landbrugsordningerne er det, at man vil opbygge et toldsystem, som også er en nøjagtig kopi af fællesmarkedets toldsystem. Man siger, man vil tilstræbe et vejet gennemsnit af de nuværende toldsatser i Norden, og dette vejede gennemsnit skal yderligere tilpasses sådan, at det kommer så nær som muligt ved den nuværende ydre toldmur i fællesmarkedet. Jeg tror, det er en særdeles farlig tankegang, man er kommet ind på her. Jeg ved, at dansk industri allerede har advaret imod denne tankegang, og hvis det nordiske samarbejde skal have nogen værdi, tror jeg, at det først og fremmest skal ses i lyset af den bistand, vi kan give til udviklingslandene gennem et nordisk samarbejde; set på den baggrund er det den allerdårligste løsning, vi kan finde, at opbygge disse toldmure. Vi skulle nødig gøre fællesmarkedets fejl om igen. Vi skulle tværtimod lære af fællesmarkedets fejl.

Det kom jo frem på UNCTAD-konferencen i Indien for nylig, at det, udviklingslandene først og fremmest er interesserede i, ikke så meget er den traditionelle form for udviklingsbistand, men først og fremmest en udbygning af handelssamkvæmmet, og en udbygning af handelssamkvæmmet kan kun finde sted, hvis man får ram på det, man har kaldt råstofprisklemmen, som betyder, at priserne på råvarer fra u-landene er faldet år for år, samtidig med at priserne på de højt udviklede industrilandes varer er steget år for år. Det er dette, man skal have ram på, og det får man i hvert fald ikke ram på ved at opbygge høje toldmure.

Hvis man skal have en eller anden form for toldskranker i Norden og vil fastholde dette under de kommende forhandlinger, tror jeg i hvert fald, det må være helt afgørende, at man finder frem til præferencer for udviklingslandene, at man finder frem